

Sygn. akt *XVII AmE 131/18*

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 czerwca 2021 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie, XVII Wydział Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów
w składzie:

Przewodniczący –	Sędzia SO Anna Maria Kowalik
------------------	-------------------------------------

po rozpoznaniu 28 czerwca 2021 r. w Warszawie

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa (...) **spółki akcyjnej we W.**

przeciwko **Prezesowi Urzędu Regulacji Energetyki**

o wymierzenie kary pieniężnej

na skutek odwołania powoda od decyzji Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki z 28 grudnia 2017 r. Nr (...)

1. zmienia zaskarżoną decyzję w punkcie drugim ten sposób, że odstępuje od wymierzenia kary pieniężnej;
2. oddala odwołanie w pozostałej części;
3. znosi wzajemnie między stronami koszty procesu, w tym koszty zastępstwa procesowego.

Sędzia SO Anna Maria Kowalik

Sygn. akt XVII AmE 131/18

UZASADNIENIE

Decyzją z 28 grudnia 2017 r. Nr (...) Prezes Urzędu Regulacji Energetyki (dalej Prezes URE), na podstawie art. 56 ust. 2 i art. 56 ust. 1 pkt 3a w związku z art. 11 i art. 11d ust. 3 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. - Prawo energetyczne (Dz. U. z 2018 r., poz. 755 ze zm.) (dalej p.e.) w związku z § 5 pkt 1 rozporządzenia Rady Ministrów z 23 lipca 2007 r. w sprawie szczegółowych zasad i trybu wprowadzania ograniczeń w sprzedaży paliw stałych oraz w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej lub ciepła (Dz.U. z 2007 r. Nr 133, poz. 924) (dalej Rozporządzenie) oraz na podstawie art. 104 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. - Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2018 r., poz. 2096 ze zm.) (dalej k.p.a.) w związku z art. 30 ust. 1 p.e., po przeprowadzeniu postępowania administracyjnego orzekł, że:

- 1) (...) **spółka akcyjna z siedzibą we W.**(dalej powód) 10 sierpnia 2015 r. w odniesieniu do obiektu zlokalizowanego przy ul. (...) we W. naruszyła obowiązek stosowania się do ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej wynikający z art. 11 i art. 11d ust. 3 ustawy - Prawo energetyczne, co podlega karze pieniężnej określonej w art. 56 ust. 1 pkt 3a tej ustawy;
- 2) za działanie wymienione w punkcie 1 wymierzył karę pieniężną w kwocie 145 170 zł (słownie: sto czterdzieści pięć tysięcy sto siedemdziesiąt złotych).

Odwołanie od powyższej Decyzji złożył powód, zaskarżając ją w całości i zarzucając naruszenie:

I. przepisów postępowania, które miało istotny wpływ na wynik sprawy, tj. w szczególności:

1) **art. 6, art. 8 § 1 i art. 107 § 3 k.p.a.** poprzez:

a) wydanie zaskarżonej decyzji z naruszeniem obowiązujących przepisów prawa, to jest art. 56 ust. 1 pkt 3a p.e., w okolicznościach, w których powołany przepis nie stanowi podstawy prawnej do nałożenia kary pieniężnej za niezastosowanie się przez (...) S.A. do ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej wprowadzonych przez (...) Spółka Akcyjna, w dniach 10-31 sierpnia 2015 roku, w trybie kontraktowym, innym, niż określony w przepisach: art. 11 ust. 7, art. 11c ust. 3 lub art. 11 d ust. 3 p.e. lub przepisach rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 11 sierpnia 2015 r. w sprawie wprowadzenia ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej obowiązującego od dnia 12 sierpnia 2015,

b) wydanie zaskarżonej decyzji z naruszeniem obowiązku kierowania się zasadą proporcjonalności - przez arbitralne (nie poparte wskazaniem dowodów) uznanie, iż incydentalne i krótkotrwałe) niezastosowanie się przez (...) S.A. do ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej, wprowadzonych przez (...) Spółka Akcyjna, w dniach 10-31 sierpnia 2015 roku, w trybie kontraktowym, spełniało przesłankę znacznego stopnia szkodliwości czynu (...) S.A., wyrażającego się w bezpośrednim wpływie tego czynu na bezpieczeństwo Krajowego Systemu Elektroenergetycznego,

c) nienależyte uzasadnienie zaskarżonej decyzji z uwagi na zawarcie w uzasadnieniu ogólnych, a przede wszystkim nie popartych obiektywnymi dowodami zgromadzonymi w sprawie,

d) nie wyjaśnienie w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji dlaczego wprowadzono, a następnie w krótkim czasie odwołano 20-sty stopień zasilania bez zastosowania stopni pośrednich i z jakich przyczyn nagle podjęte bez wskazanych prognoz działania po stronie (...) zostały uznane przez Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki za przeprowadzone z dochowaniem należytej staranności.

2) art. 7, art. 75 § 1, art. 77 § 1, art. 80 oraz art. 107 § 3 k.p.a. poprzez oparcie rozstrzygnięcia zapadłego w sprawie na niezupełnie zgromadzonym i rozważonym materiale dowodowym ze skutkiem nie wyjaśnienia w pełni stanu faktycznego sprawy i naruszenia zaskarżoną decyzją słusznego interesu (...) S.A. m in., poprzez nieuwzględnienie dowodów zgłoszonych przez (...) S.A.,

3) **art. 7 oraz art. 80 k.p.a. w związku z § 8 ust. 3 pkt 2 Rozporządzenia** poprzez nieuwzględnienie istotnej okoliczności prolongaty przez (...) S.A., na wniosek (...) S.A., terminu wprowadzenia 20-tego stopnia zasilania do godziny 12-tej dnia 10 sierpnia 2015r., przy jednoczesnym przyjęciu a priori (bez przeprowadzenia postępowania dowodowego w tym zakresie) oraz niezgodnie z regułami wykładni językowej oraz funkcjonalnej przepisów § 8 ust. 3 pkt 2) Rozporządzenia, że nie doszło do uzgodnień stron, działających w osobie pana J. P. - Członka Zarządu (...) S.A. oraz pana W. D. - reprezentanta (...) S.A. w zakresie prolongaty terminu i zgody na przyjęcie mocy minimalnej na poziomie 42 MW:

4) **art. 10 § 1, art. 89 § 2 oraz art. 123 k.p.a.** poprzez odmowę wyznaczenia rozprawy administracyjnej, pomimo wniosku (...) S.A. zawartego w piśmie z 6 maja 2016 r. i podtrzymywanego w toku rozprawy;

5) **art. 50 § 1, 75 § 1 i 80 k.p.a** poprzez wezwanie pismem z 25 maja 2016 r. strony postępowania w osobie p. J. P. oraz świadka p. Z. R. (1) do złożenia wyjaśnień na piśmie, którym to dowodem Prezes Urzędu Regulacji Energetyki zastąpił dowód z przesłuchania strony i świadka na rozprawie, pozbawiając tym samym (...) S.A. prawa do obrony swoich twierdzeń, w szczególności w zakresie uzgodnienia z (...) S.A. prolongaty terminu do wprowadzenia 20-tego stopnia zasilania oraz zgody (...) S.A. na przyjęcie mocy minimalnej na poziomie 42 MW.

II. naruszenie przepisów prawa materialnego, które miało istotny wpływ na wynik sprawy, tj. w szczególności:

1) **art. 56 ust. 1 pkt 3a w zw. z art. 11 i 11d ust. 3 p.e.** polegające na:

a) błędnym uznaniu przez Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki, iż w przypadku naruszenia ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej wprowadzonych z innych przyczyn i w innym trybie, niż określone w ww. przepisach PE oraz w przepisach rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 11 sierpnia 2015 r. w sprawie wprowadzenia ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej, obowiązującego od dnia 12 sierpnia 2015 r., ma zastosowanie przepis art. 56a ust.1 pkt 3a PE,

b) obciążeniu (...) S.A. pełną odpowiedzialnością za przekroczenie ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej; bez uwzględnienia jakichkolwiek okoliczności ją łagodzących; podczas, gdy w toku postępowania (...) S.A. wykazała istnienie przesłanek uzasadniających odstąpienie od wymierzenia kary,

2) **art. 56 ust. 3 p.e.** polegające na błędnym przyjęciu, iż do przekroczeń nie doszło w związku z działalnością koncesjonowaną (...) S.A.,

3) art. 56 ust. 6 p.e. polegające na błędnym przyjęciu stopnia zawinienia (...) S.A., pomimo podjęcia, w związku z komunikatem (...) SA. z 10 sierpnia 2015 roku, wydanym w trybie określonym w przepisach § 12 Rozporządzenia, natychmiastowych, skutecznych, działań, mających na celu wsparcie OSP przy zapobieganiu zagrożeniom w dostawach energii elektrycznej,

4) art. 56 ust. 6a p.e. polegające na błędnym przyjęciu, że stopień szkodliwości czynu nie może być uznany za znikomy, pomimo iż (...) S.A. podjął wszelkie możliwe działania w warunkach ekstremalnych narzuconych przez (...) SA. bez uwzględnienia, iż 20-sty stopień zasilania wprowadzany jest w sytuacjach wyjątkowych, z uwzględnieniem stopni pośrednich. Tymczasem powoływane przez Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki takie okoliczności jak wysokie temperatury i niskie stany wód nie stanowią zdarzeń nagłych, które nie mogłyby podlegać prognozie,

5) **§ 5 pkt 1) w związku z § 6 ust. 1 pkt 5) Rozporządzenia** polegające na błędnym przyjęciu, iż (...) S.A. główny (...) S.A. podlega ograniczeniom w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej wobec braku udokumentowania tej okoliczności na etapie planowania ograniczeń, pomimo, iż ww. okoliczność jest powszechnie znana, a wyłączenie stosowania ograniczeń w stosunku do (...) S.A. wynika z odrębnych przepisów, o których mowa w § 6 ust. 1 pkt 5) Rozporządzenia, to jest, m.in., z przepisów ustawy z dnia 26 kwietnia 2007 r. o zarządzaniu kryzysowym,

6) § 9 Rozporządzenia poprzez błędne przyjęcie, że OSP mógł w trybie natychmiastowym wprowadzić 20-sty stopień zasilania; podczas, gdy zaakceptowany przez Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki Plan wprowadzania ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej obowiązujący od 1 września 2014 r. do 31 sierpnia 2015 r. przewidywał, że, cyt. „wielkości planowanych ograniczeń w poborze energii elektrycznej, ujęte w planie ograniczeń, określa się w stopniach zasilania od 11 do 20, przy czym: 11 stopień zasilania określa, że odbiorca może pobierać moc do wysokości mocy umownej określonej w umowach, o których mowa w art. 5 ust. 2 pkt 1 i 2 oraz ust. 3 ustawy; stopnie zasilania od 12 do 19 powinny zapewniać równomierne obniżanie mocy elektrycznej pobieranej przez odbiorcę; 20 stopień zasilania określa, że odbiorca może pobierać moc do wysokości ustalonego minimum, niepowodującego zagrożeń i zakłóceń, o których mowa w § 3 ust. 4”,

7) § 12 ust. 3 **Rozporządzenia** poprzez błędne przyjęcie, iż nie zaistniały przesłanki do prolongaty terminu do wprowadzenia 20-tego stopnia zasilania oraz przyjęcia mocy minimalnej na poziomie 42 MW,

8) art. 11c ust. 2 pkt 2, art. 11d ust. 1, art. 11d ust. 1 i 2 w zw. z art. 56 ust. 1 pkt 3a oraz w zw. z art. 56 ust. 1 pkt 19 p.e. poprzez przyjęcie, iż niedostosowanie się do wprowadzonych na podstawie komunikatu OSP z 10 sierpnia 2015 r. ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej objęte jest sankcją w trybie art. 56 ust. 1 pkt 3a PE, który stanowił podstawę do wszczęcia przez Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki postępowania przeciwko (...) S.A., podczas gdy (...) S.A. stosował się do ograniczeń wprowadzonych Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 11 sierpnia 2015 r. w sprawie wprowadzenia ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej począwszy od dnia 12 sierpnia 2015 r. (od godz. 24.00 dnia 11 sierpnia 2015 r.) do dnia 31 sierpnia 2015 r. włącznie, do przekroczeń

doszło natomiast w związku z niezawinionym przez (...) S.A. niezastosowaniem się do pierwotnych poleceń OSP, o których mowa w art. 11 d ust. 1 i 2 PE, które zostały jednakże następnie zmienione w trybie indywidualnych uzgodnień, co stanowi podstawę do wyłączenia odpowiedzialności (...) S.A. w ogóle, tj. również w okresie obowiązywania komunikatu OSP z dnia 10 sierpnia 2015 r.

W oparciu o powyższe zarzuty powód wniósł o:

- 1) uchylenie zaskarżonej Decyzji w całości i orzeczenie co do istoty sprawy poprzez wydanie decyzji w przedmiocie stwierdzenia braku naruszenia obowiązku stosowania się do ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej wynikającego z art. 11 i art. 11d ust. 3 p.e., co podlega karze pieniężnej określonej w art. 56 ust. 1 pkt 3a p.e., a w związku z tym orzeczenie o odstąpieniu od wymierzenia kary pieniężnej z uwagi na brak podstaw prawnych do zastosowania sankcji z art. 56 ust. 1 pkt 3a p.e.;
- 2) z ostrożności procesowej, w przypadku stwierdzenia braku podstaw do uchylenia zaskarżonej Decyzji w całości, jej zmianę poprzez odstąpienie od wymierzenia kary z uwagi na zaistnienie przesłanek ekskulpacyjnych wyłączających odpowiedzialność powoda;
- 3) zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kosztów postępowania, w tym ewentualnych kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Pozwany Prezes Urzędu Regulacji Energetyki złożył odpowiedź na odwołanie, w której wniósł o oddalenie odwołania, przeprowadzenie dowodu z dokumentów zgromadzonych w aktach administracyjnych sprawy na okoliczność twierdzeń zawartych w zaskarżonej Decyzji oraz zasądzenie od powoda na rzecz Prezesa URE zwrotu kosztów procesu według norm przepisanych.

Rozpoznając odwołanie Sąd Okręgowy w Warszawie – Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów ustalił następujący stan faktyczny:

(...) S.A. (dalej: (...) S.A.” albo (...)) w związku z obniżeniem dostępnych rezerw zdolności wytwórczych poniżej niezbędnych wielkości, spowodowanych m. in. wyjątkowo wysokimi temperaturami i niskim poziomem wód w zbiornikach wodnych i rzekach, stwierdziły wystąpienie zagrożenia bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej w rozumieniu postanowień art. 3 pkt 16d p.e. wprowadzając, na podstawie art. 11 c ust. 2 pkt 2 p.e., od godz. 10:00 dnia 10 sierpnia 2015 r. ograniczenia w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej.

Jednocześnie, 10 sierpnia 2015 r. (...) S.A., działając na podstawie art. 11c ust. 3 p.e., powiadomiły Ministra Gospodarki i Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki o wystąpieniu zagrożenia bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej, podjętych działaniach i środkach w celu usunięcia tego zagrożenia i zapobieżenia jego negatywnym skutkom oraz zgłosiły Ministrowi Gospodarki konieczność wprowadzenia ograniczeń na podstawie art. 11 ust. 7 p.e., tj. w trybie wydania przez Radę Ministrów rozporządzenia o wprowadzeniu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej do dnia 31 sierpnia 2015 r.

Rada Ministrów pozytywnie rozpatrzyła wniosek Ministra Gospodarki wydając 11 sierpnia 2015 r. rozporządzenie w sprawie wprowadzenia ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej, które zostało opublikowane w Dzienniku Ustaw pod poz. 1136 i wprowadziło te ograniczenia w okresie od 11 sierpnia 2015 r. od godz. 24:00 do 31 sierpnia 2015 r. do godz. 24:00.

Na wezwanie Prezesa URE Operator Sieci Dystrybucyjnej – (...) S.A. z siedzibą w G. (dalej: (...)), do którego sieci obiekt przy ul. (...) we W. był w sierpniu 2015 r. przyłączony, przedstawił zbiorcze dane wskazujące na stopień niedostosowania się odbiorców ujętych w Planie wprowadzania ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej obowiązującym w dniach od 10 do 31 sierpnia 2015 r. do wprowadzonych ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej. Na podstawie powyższych danych zostały wygenerowane informacje wskazujące na stopień niedostosowania się powoda do wprowadzonych w dniach 10 - 31 sierpnia 2015 r. ograniczeń w dostarczaniu

i poborze energii elektrycznej w odniesieniu do punktu poboru energii elektrycznej zlokalizowanego we W. przy ul. (...) (k. 3- 4 akt adm.).

W wyniku analizy ww. dokumentów Prezes URE powziął podejrzenie, że powód, we wskazanym przez (...) obiekcie, nie dostosował się do wprowadzonych w dniach 10 - 31 sierpnia 2015 r. ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej.

Mając na względzie powyższe, pismem z 18 kwietnia 2016 r. Prezes URE zawiadomił powoda o wszczęciu z urzędu postępowania administracyjnego w sprawie wymierzenia kary pieniężnej wzywając go jednocześnie do zajęcia stanowiska w sprawie, tj. w szczególności do złożenia wyjaśnień dotyczących powodów niedostosowania się przez do wprowadzonych ograniczeń, a także nadesłania kopii wszelkich dokumentów mogących stanowić dowód w sprawie. W szczególności do ustosunkowania się do przekazanych mu informacji otrzymanych przez Prezesa URE i wskazujących na stopień niedostosowania się powoda do wprowadzonych w dniach 10-31 sierpnia 2015 r. ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej (zawiadomienie k. 1,2 akt adm.).

W odpowiedzi na zawiadomienie z 6 maja 2016 r. oraz w kolejnych pismach składanych w ramach toczącego się postępowania powód przedstawił swoje stanowisko w sprawie, wskazując, że niezwłocznie po otrzymaniu informacji w dniu 10 sierpnia 2015 roku przystąpiono do wykonania czynności technicznych i organizacyjnych, mających na celu ograniczenie poboru energii elektrycznej z sieci do wymaganego poziomu między innymi poprzez:

- a) uruchomienie turbozespołu kondensacyjno-upustowego TG2 ze stanu zimnego, co pozwoliło osiągnąć moc 20 MW ok. godz. 12:00,
- b) odciążenie odbiorców energii elektrycznej (...) S.A. oraz instalacji elektrolizy w Wytwórni (...), co pozwoliło na zmniejszenie obciążenia ok. godz. 10:00 z 13- MW do 60 MW,
- c) przystąpienie przez elektrociepłownię (...) S.A. w P. do zwiększenia produkcji energii elektrycznej o 17 MW.

Ponadto powód podkreślił, że sam działa jako operator elektroenergetycznego systemu dystrybucyjnego i jest odpowiedzialny za jego niezakłócone funkcjonowanie w zakresie dostarczania energii elektrycznej do odbiorców, a jako podmiot prowadzący w znacznych rozmiarach działalność w branży chemicznej odpowiada za to, aby w związku z jego działalnością produkcyjną ww. zakresie nie doszło do skażeń chemicznych z zagrożeniem dla bezpieczeństwa osób i środowiska naturalnego, np. wskutek gwałtownego wyłączenia zasilania obiektów zapobiegających niekontrolowaną emisję szkodliwych substancji takich jak chlor, chlorek winylu i amoniak, stanowiących zagrożenie dla ludzi i środowiska. W tej sytuacji (...) S.A. był zobowiązany do zapewnienia, aby wprowadzone ograniczenia nie powodowały zagrożenia bezpieczeństwa osób oraz uszkodzenia lub zniszczenia lub zakłóceń w funkcjonowaniu obiektów technologicznych (...) S.A. przeznaczonych do wykonywania zadań w zakresie dostarczania energii elektrycznej do odbiorców energii elektrycznej z wykorzystaniem systemu dystrybucyjnego oraz w zakresie ochrony środowiska. Tymczasem narzucony czas wprowadzenia stopnia 20-stego od godziny 10.00 nie pozwalał na bezpieczne odciążenia w (...) S.A. działającego zarówno jako operator systemu dystrybucyjnego, jak i przedsiębiorca branży chemicznej, do wymaganych 37 MW.

(...) S.A. wyjaśnił również, iż otrzymał zgodę od przedstawiciela (...) S.A. zwiększenia ustalonej w Planie wprowadzania ograniczeń wartości poboru mocy z 37 MW do 42 MW, co stanowiło absolutne minimum, biorąc pod uwagę mogące powstać zagrożenie bezpieczeństwa osób z powodu uszkodzenia lub zniszczenia obiektów technologicznych (...), przeznaczonych do wykonywania zadań Spółki w zakresie niezakłóconego dostarczania energii elektrycznej i ciepła do odbiorców tych mediów z systemu dystrybucyjnego (...) oraz z zadań Spółki w zakresie ochrony środowiska, wynikających z produkcji niebezpiecznych wyrobów chemicznych.

Podkreślił również, że zgodnie z przepisami § 12 ust. 4 Rozporządzenia obowiązujące dla (...) były indywidualne powiadomienia Operatora o zakresie wprowadzonych ograniczeń, przekazane w formie przyjętej między zainteresowanymi podmiotami (w tym przypadku email), a nie komunikaty operatorów (w rozumieniu tego pojęcia

zdefiniowanym w § 2 Rozporządzenia o ograniczeniach) o obowiązujących stopniach zasilania, o których mowa w § 9 Rozporządzenia o ograniczeniach.

Powód wskazał również, że jego głównym zewnętrznym odbiorcą energii elektrycznej jest Zakład (...) we W. (produkujący kwas tereftalowy), należący do (...) S.A. z siedzibą w P.. Tymczasem zgodnie z § 3 ust. 4 pkt 2 lit. a) Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 lipca 2007 roku w sprawie szczególnych zasad trybu wprowadzenia ograniczeń sprzedaży paliw stałych oraz w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej lub ciepła (Dz. U. Nr 133, poz. 924), ograniczenia w sprzedaży paliw stałych oraz w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej lub dostarczaniu ciepła nie mogą powodować zakłóceń w funkcjonowaniu obiektów przeznaczonych do wykonywania zadań m in, w zakresie bezpieczeństwa lub obronności państwa określonych w przepisach odrębnych, a nadto - zgodnie z § 6 ust. 1 pkt 5 Rozporządzenia ochronie przed wprowadzaniem ograniczeniami podlegają obiekty wojskowe, energetyczne oraz inne o strategicznym znaczeniu dla funkcjonowania gospodarki lub państwa, określone w przepisach odrębnych. (...) S.A. jako podmiot dysponujący infrastrukturą krytyczną oraz jako podmiot zakwalifikowany do katalogu przedsiębiorców o szczególnym znaczeniu gospodarczo-obronnym jest w konsekwencji zwolniony od obowiązku stosowania się do ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej (pismo z 6.05.2016 r. k. 11-15 akt adm., pismo z 15.06.2016 r.k.61-64 akt adm., pismo z 03.08.2016 r.k. 137-138 akt adm., pismo z 24.10.2016r.k.218-219).

W związku z twierdzeniami powoda, Prezes URE zwrócił się do (...) S.A. o wyjaśnienie charakteru prawnej informacji przesłanej przez Pana J. P., z której wynika, że powód uzyskał „prolongatę dostosowania się do 20 stopnia zasilania do godziny 12stej, tj, o 2 godziny” oraz „zgodę na pobór 42 MW” podczas gdy powoda obowiązywało ograniczenie poboru mocy, zgodnie z obowiązującym go planem ograniczeń do 37 MW (pismo z 14.12.2016 r. k. 237akt adm.).

W odpowiedzi (...) S.A. wyjaśnił, że w świetle przepisów Rozporządzenia i ustawy Prawo energetyczne, uzasadnione jest przyjęcie, że służby dyspozytorskie OSP w związku wprowadzeniem 20 stopnia zasilania nie mogły wydawać poleceń ruchowych skutkującym powstaniem zagrożenia bezpieczeństwa osób oraz uszkodzenia lub zniszczenia obiektów technologicznych. Po stronie służb dyspozytorskich OSP było zatem podjęcie działań w ramach wykonywania zadań, czynności mających na celu przeciwdziałanie powstaniu zagrożenia, o którym mowa powyżej. Zgodnie z przedstawionymi przez (...)A. w dniu 10 sierpnia 2015 roku wyjaśnieniami, zagrożenie bezpieczeństwa osób oraz uszkodzenia lub zniszczenia obiektów technologicznych, w związku z wprowadzeniem 20 stopnia zasilania istniało i było realne, wobec konieczności szybkiego zmniejszenia poboru mocy do 37 MW, mając na uwadze profil działalności (...) S.A. i rzeczywisty przebieg procesów technologicznych tego przedsiębiorstwa. M. pana W. D. z godziny 12:20 w dniu 10 sierpnia 2015 roku w pełni potwierdza, że przyjęcie informacji ruchowych od odbiorcy nastąpiło z uwzględnieniem konieczności zapewnienia ochrony najważniejszych dóbr prawnie chronionych – życia i zdrowia ludzkiego, bezpieczeństwa środowiska i bezpieczeństwa obiektów technologicznych (pismo z 30.12.2016 r. k.246-247 akt adm.).

Postanowieniem z 8 grudnia 2017 roku Prezes URE odmówił przeprowadzenia rozprawy administracyjnej, oddalając tym samym wniosek powoda zgłoszony w piśmie z 6 maja 2016 r. stwierdzając, że zgromadzony w sprawie materiał dowodowy jest wystarczający do wydania decyzji w sprawie (postanowienie k.872).

Tego samego dnia zawiadomiono powoda o zakończeniu postępowania dowodowego i poinformowano o możliwości zapoznania się z zebrany materiał dowodowy, a także o możliwości złożenia ewentualnych uwag i wyjaśnień w terminie 7 dni od dnia doręczenia tego pisma z jednoczesnym pouczeniem, że niezapoznanie się w powyższym terminie z aktami sprawy zostanie uznane za rezygnację z możliwości wypowiedzenia się w sprawie zgromadzonego materiału dowodowego (zawiadomienie k.873 akt adm.).

Powód skorzystał z przysługującego mu prawa i zapoznał się z materiałami sprawy 15 grudnia 2017 roku (Oświadczenie k. 875).

Decyzją z 28 grudnia 2017 r. Prezes URE wymierzył powodowi karę pieniężną w wysokości 145 170,00 zł za niezastosowanie się do ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej 10 sierpnia 2015 roku (Decyzja k.876-885 akt adm.).

W okresie wprowadzenia ograniczeń, od 10 do 31 sierpnia 2015 r., (...) dostarczało powodowi energię elektryczną do obiektu zlokalizowanego przy ul. (...) we W., na podstawie Umowy nr (...) o świadczenie usług dystrybucji dla energii elektrycznej z 1 marca 2006 r. (Umowa wraz z załącznikami k.65-73 akt adm.). Zgodnie z § 9 ust. 4 Umowy, powód był zobowiązany do ograniczenia poboru mocy w przypadku wprowadzenia ograniczeń na podstawie powszechnie obowiązujących przepisów.

Zgodnie z aneksem nr (...) do ww. Umowy obowiązującym od 1 lipca 2015 roku moc umowną określono w lipcu, sierpniu i wrześniu 2015 roku na poziomie 150 MW (Aneks z 18.06.2015 r. k.104 akt adm.).

Plan wprowadzania ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej na okres od 1 września 2014 r. do 31 sierpnia 2015 r. został przesłany powodowi mailem z 12 sierpnia 2014 roku, w którym poinformowano ponadto, że przygotowane przez (...) i przesłane do (...) plany ograniczeń zostały ujęte w takiej wersji, w jakiej je otrzymano czyli bez poprawek. W planie tym moc bezpieczną w sierpniu 2015 roku określono na poziomie 37 MW (e-mail k. 123 akt adm., korespondencja mailowa z 5 i 10 marca 2014 r. k.124 akt adm., plan ograniczeń przygotowany przez powoda k.125 akt adm., pismo (...) w sprawie planu ograniczeń k.160 akt adm., korespondencja mailowa k. 161-163 akt adm., Decyzja Prezesa URE z 25.07.2014 r. k.165-166 akt adm.).

(...) S.A. jako operator systemu dystrybucyjnego elektroenergetycznego w sierpniu 2015 roku obsługiwał 49 odbiorców energii elektrycznej, w tym 11 odbiorców przyłączonych do swojej elektroenergetycznej sieci dystrybucyjnej z zamówioną mocą umowną powyżej 300 kW, z tym, że główny odbiorca – (...) S.A. w P. nie podlegał ograniczeniom w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej. Średni pobór energii elektrycznej przez tych odbiorców w sierpniu 2015 roku wyniósł 8,5 MW (lista odbiorców k.325, Umowy dystrybucji energii elektrycznej k.327-681 akt adm., Decyzja Prezesa URE z 03/03/2014 r. o zatwierdzeniu taryfy k.348-349, Decyzja Prezesa URE z 10/12/2014 r. o zatwierdzeniu taryfy k.350-352, Decyzja Prezesa URE z 16/03/2015 r. o zatwierdzeniu taryfy k.353-354 akt adm.).

W dniu 10 sierpnia 2015 roku o godz. 8:21 H. Ł. z ramienia (...)A. poinformował mailowo (...) S.A. o wprowadzonych ograniczeniach w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej i w związku z tym będą obowiązywać następujące ograniczenia:

- 10:00 do 17:00 10 sierpnia 2015 roku stopień 20
- 17:00-22:00 10 sierpnia 2015 roku stopień 19
- 22:00-10:00 11 sierpnia 2015 roku przewiduje się stopień 11(wiadomość e-mail k.117 akt adm.).

Następnie Z. R. (1), ok. godziny 8:25, w rozmowie telefonicznej z J. P. –dyrektorem operacyjnym i członkiem zarządu (...) S.A. o wprowadzeniu poważnych i natychmiastowych ograniczeń w poborze energii elektrycznej przez Dyspozytora Centralnej Dyspozycji Mocy. Wówczas J. P. powołał Sztab Kryzysowy w składzie: J. P., Dyrektor (...), Dyrektor Produkcji N., Dyrektor Produkcji (...) i Główny Energetyk, który to Sztab zdecydował o:

- a) powiadomieniu o wprowadzonych ograniczeniach wszystkich odbiorców energii elektrycznej (...) S.A.,
- b) o wyłączeniu całkowitym instalacji elektrolizy w wytwórni chloru,
- c) o wyłączeniu jednej linii produkcji nawozów, jednej linii produkcji kwasu i jednej linii granulacji saletry,
- d) o wyłączeniu w fabryce niepotrzebnych odbiorników energii elektrycznej tj. urządzeń klimatyzacyjnych, rezerwowych urządzeń itp.,

e) o rozpoczęciu uruchamiania ze stanu zimnego turbozespołu upustowo – kondensacyjnego TG2,

f) o wystąpieniu do elektrociepłowni (...) w P. o zwiększenie produkcji własnej energii elektrycznej o 17 MW.

Czynności o których mowa w pkt a)-d) pozwoliły na zmniejszenie mocy z 130 MW do 60 MW ok. godz.10:00, natomiast uruchomienie turbozespołu TG2 dało dodatkową moc 20 MW ok. godz. 12:00 (Oświadczenie J. P. k. 110 akt adm., Oświadczenie Z. R. (1) k.116 akt adm., zeznania świadków J. P. k.135-136 akt sąd. i Z. R. (1) k.132 i 138v. akt sąd.).

Jednocześnie Sztab Kryzysowy otrzymał informację zwrotną od Dyrektora Produkcji (...), że aby bezpiecznie zatrzymać instalację elektrolizy chloru bez narażania pracowników i środowiska na emisję chloru potrzebuje około 1 godziny. Z kolei Dyrektor Produkcji N. poinformował, że aby bezpiecznie zatrzymać linie produkcyjne bez narażania na emisję amoniaku, kwasu azotowego itp. potrzebuje ok. 3-4 godzin zgodnie z instrukcją technologiczną zatrzymania awaryjnego instalacji (zeznania świadka J. P. k.135v akt sąd.).

W zaistniałej sytuacji J. P. skontaktował się z Dyspozytorem Centralnej Dyspozycji Mocy informując o zagrożeniach, jaki niesie natychmiastowe wyłączenie wszystkich urządzeń i poprosił o wydłużenie czasu na dostosowanie się do wprowadzonych ograniczeń. Wówczas dyspozytor polecił skontaktowanie się Kierownikiem Wydziału (...) W. D., który w rozmowie z J. P. podtrzymał godz. 10:00 jako ostateczny termin na dostosowanie się do ograniczeń, jednocześnie stwierdził, aby przedstawiciel (...) S.A. był z nim w kontakcie, aby reagować na bieżąco na pojawiające się problemy z dostosowaniem się przez (...) S.A. do wprowadzonych ograniczeń.

Przed godziną 10:00 J. P. poinformował W. D., o tym jak postępuje ograniczenie poboru mocy przez poszczególne instalacje, na jakim etapie jest uruchamianie turbogeneratorsa prądu oraz że zmniejszenie poboru do 37 MW do godziny 10:00 nie będzie możliwe, prawdopodobnie uda się osiągnąć ten poziom ok. godz. 12:00 (zeznania świadka J. P. k.136 akt sąd.).

W tej sytuacji J. P. uzyskał zgodę W. D. na dostosowanie się przez (...) S.A. do 20 stopnia zasilania do godziny 12-tej 10 sierpnia 2015 roku, a w tym czasie (...) S.A. miał pobierać moc do 42 MW (Oświadczenie J. P. k.110 akt adm., korespondencja mailowa k.111v-115 akt adm., Oświadczenie Z. R. (1) k.116 akt adm., zeznania świadków J. P. k. 136 akt sąd. i Z. R. (1) k.132v akt sąd.).

Potwierdzeniem tych ustaleń był mail wysłany przez W. D. do (...) S.A.o treści „Dziękuję za przedstawioną informację. Zgoda na przedstawione warunki. Nie ulega wątpliwości, że wprowadzenie ograniczeń poprzez energię elektryczną musi odbywać się z zachowaniem bezpieczeństwa ludzi i urządzeń technologicznych zakładu pracy. Przyjmując wartość poboru mocy 42 MW jest minimum technologicznym zakładu i obniżenie może powodować określone zagrożenia.” (mail k.115 akt adm.).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dokumentów złożonych w trakcie postępowania administracyjnego, których autentyczność nie była podważana przez żadną ze stron postępowania, jak też w oparciu o zeznania świadków J. P. i Z. R. (1), które Sąd uznał za wiarygodne, ponieważ korespondowały ze sobą jak i dokumentami złożonymi do akt sprawy w postaci korespondencji mailowej i pisemnych oświadczeń ww. świadków. Świadczyli opisali, czynności podejmowane przez powoda, a mające doprowadzić do zastosowania się do wprowadzonych ograniczeń, przeszkody w niezwłocznym dostosowaniu się do ograniczeń oraz treść rozmów telefonicznych i korespondencji mailowej wymienianej z Dyspozytorem Centralnej Dyspozycji Mocy. Okoliczności te nie były sporne, jednakże strony postępowania wyciągały z nich odmienne wnioski.

Sąd Okręgowy w Warszawie – Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów zważył, co następuje:

Odwołanie zasługuje na uwzględnienie tylko w zakresie kary, ponieważ zaskarżona Decyzja jest co do zasady słuszna.

Podnoszony przez powoda zarzut, iż naruszenie obowiązku stosowania się do ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej wprowadzonych przez (...) w dniu 10 sierpnia 2015 r., z naruszeniem przepisów prawa, nie jest objęte sankcją z art. 56 ust. 1 pkt 3a p.e., nie był trafne, stąd nie mogą skutkować uchycieniem Decyzji w całości.

Podkreślenia przy tym wymaga, że powód nie kwestionował poczynionych w sprawie ustaleń, podważał możliwość wymierzenia mu kary ze względu na przyjętą interpretację, iż ograniczenia w poborze energii, do których nie udało mu się w pełni dostosować, wprowadzone zostały przez OSP na mocy art. 11 c ust. 2 pkt 2 p.e., przez co czyn ten nie podlega karze z art. 56 ust. 1 pkt 3a p.e.

Stanowisko powoda jest jednak w ocenie Sądu błędne, gdyż niezastosowanie się do ograniczeń zaordynowanych przez (...) od 10 sierpnia 2015 r. podlega karze na podstawie art. 56 ust. 1 pkt 3a p.e.

Stosownie do § 5 pkt 1 Rozporządzenia powód jest podmiotem zobowiązanym do stosowania się do wprowadzonych w dniach 10-31 sierpnia 2015 r. ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej, bowiem moc umowna w odniesieniu do obiektu powoda zlokalizowanego we W. przy ul. (...), określona została w wysokości 150 MW, tj. powyżej wskazanej w § 5 pkt 1 Rozporządzenia wielkości 300 kW.

Zgodnie z przepisem art. 56 ust. 1 pkt 3a p.e. karze pieniężnej podlega ten, kto nie stosuje się do ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii, wprowadzonych na podstawie art. 11, art. 11c ust. 3 lub art. 11d ust. 3.

W rozpoznawanej sprawie Prezes URE zarzucił powodowi niezastosowanie się do ograniczeń wprowadzonych na podstawie art. 11 i 11d ust. 3 p.e.

Stosownie do treści tego ostatniego przepisu, **„W okresie występowania zagrożenia bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej operatorzy systemu elektroenergetycznego mogą wprowadzać ograniczenia w świadczonych usługach przesyłania lub dystrybucji energii elektrycznej, w zakresie niezbędnym do usunięcia tego zagrożenia.”**

Z kolei zgodnie z art. 11 ust. 1 pkt 2 p.e. w przypadku zagrożenia bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub jego części mogą być wprowadzone na czas oznaczony ograniczenia w sprzedaży paliw stałych oraz w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej lub ciepła. W razie wystąpienia takiej sytuacji Rada Ministrów, na wniosek ministra właściwego do spraw gospodarki, w drodze rozporządzenia, może wprowadzić na czas oznaczony, na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub jego części, ograniczenia w sprzedaży paliw stałych oraz w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej i ciepła (art. 11 ust. 7 p.e.).

Zagrożenie bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej może powstać w szczególności w następstwie:

- 1) działań wynikających z wprowadzenia stanu nadzwyczajnego;
- 2) katastrofy naturalnej albo bezpośredniego zagrożenia wystąpienia awarii technicznej w rozumieniu art. 3 ustawy z dnia 18 kwietnia 2002 r. o stanie klęski żywiołowej (Dz. U. Nr 62, poz. 558 z późn. zm.);
- 3) wprowadzenia embarga, blokady, ograniczenia lub braku dostaw paliw lub energii elektrycznej z innego kraju na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, lub zakłóceń w funkcjonowaniu systemów elektroenergetycznych połączonych z krajowym systemem elektroenergetycznym;
- 4) strajku lub niepokoju społecznych;
- 5) obniżenia dostępnych rezerw zdolności wytwórczych poniżej niezbędnych wielkości, o których mowa w art. 9g ust. 4 pkt 9, lub braku możliwości ich wykorzystania (art. 11c ust. 1 p.e.).

W przypadku powstania zagrożenia bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej, operator systemu przesyłowego elektroenergetycznego lub systemu połączonego elektroenergetycznego:

1) podejmuje we współpracy z użytkownikami systemu elektroenergetycznego, w tym z odbiorcami energii elektrycznej, wszelkie możliwe działania przy wykorzystaniu dostępnych środków mających na celu usunięcie tego zagrożenia i zapobieżenie jego negatywnym skutkom;

2) może wprowadzić ograniczenia w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub jego części do czasu wejścia w życie przepisów wydanych na podstawie art. 11 ust. 7, lecz nie dłużej niż na okres 72 godzin (art. 11c ust. 2 p.e.).

Operator systemu przesyłowego elektroenergetycznego lub systemu połączonego elektroenergetycznego niezwłocznie powiadamia ministra właściwego do spraw gospodarki oraz Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki o wystąpieniu zagrożenia bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej, podjętych działaniach i środkach w celu usunięcia tego zagrożenia i zapobieżenia jego negatywnym skutkom oraz zgłasza konieczność wprowadzenia ograniczeń na podstawie art. 11 ust. 7 (art. 11c ust. 3 p.e.).

Reasumując, w razie powstania zagrożenia bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej operator systemu przesyłowego elektroenergetycznego lub systemu połączonego elektroenergetycznego:

a) po pierwsze, może wprowadzić ograniczenia w dostarczeniu i poborze energii elektrycznej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub jej części do czasu wejścia Rozporządzenia, o którym mowa w art. 11 ust. 7 p.e., lecz nie dłużej niż na okres 72 godzin;

b) po drugie, niezwłocznie powiadamia ministra właściwego do spraw gospodarki oraz Prezesa URE o wystąpieniu zagrożenia bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej, podjętych działaniach i środkach w celu usunięcia tego zagrożenia i zapobieżenia jego negatywnym skutkom oraz zgłasza konieczność wprowadzenia ograniczeń na podstawie rozporządzenia.

W rozpoznawanej sprawie (...) skorzystały z obu uprawnień, tj. w dniach 10-11 sierpnia 2015 r. wprowadziły ograniczenia w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej oraz powiadomiły Ministra Gospodarki o konieczności wprowadzenia ograniczeń na dłuższy okres. Rada Ministrów 11 sierpnia 2015 r. wydała rozporządzenie w sprawie wprowadzenia ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej, które wprowadziło te ograniczenia w okresie od 11 sierpnia 2015 r. od godz. 24:00 do 31 sierpnia 2015 r. do godz. 24:00.

Okoliczność, iż doprecyzowanie okresu na jaki OSP może wprowadzić przedmiotowe ograniczenia znajduje się w treści art. 11c ust. 2 pkt 2 p.e., nie oznacza, że nie zostały one wprowadzone na podstawie art. 11d ust. 3 p.e. Treść przedmiotowych regulacji prawnych, tj. art. 11 c ust. 2 pkt 2 oraz art. 11 d ust. 3 p.e. pozostaje w ścisłym związku, albowiem dopiero łączna ich treść określająca podstawę do wprowadzenia ograniczenia przez OSP w okresie występowania zagrożenia, tj. art. 11 d ust. 3 p.e. oraz możliwy okres, czemu służy art. 11c ust. 2 pkt 2, którego stosowanie jest możliwe już w sytuacji powstania zagrożenia, umożliwia skuteczne wprowadzenie przedmiotowego ograniczenia przez OSP, tj. w ściśle ograniczonym czasie i na ściśle określonym terytorium.

Jednocześnie w tym miejscu podkreślenia wymaga, że nie ma znaczenia, iż w art. 11 c ust. 2 pkt 2 p.e. jest mowa o wprowadzeniu ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii a w art. 11 d ust. 3 p.e. o wprowadzeniu ograniczeń w świadczonych usługach przesyłania lub dystrybucji energii, ponieważ wdrożenie ograniczeń w przesyłaniu lub dystrybucji energii normowane jest z punktu widzenia operatora, podczas gdy ograniczenia te w istocie stanowią ograniczenia w dostarczaniu energii przekładające się na ograniczenia w poborze tej energii, wywołujące skutki dla odbiorcy. Tym samym należało uznać, że w danym zakresie ustawodawca posłużył się różnymi opisami z perspektywy dwóch różnych stron- operatora i odbiorcy.

Ostatecznie za taką konkluzją przemawia uregulowanie z art. 56 ust. 1 pkt 3a p.e., iż karze pieniężnej podlega ten, kto nie stosuje się do ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii, wprowadzonych na podstawie art. 11, art. 11c ust. 3 lub art. 11d ust. 3. Oznacza ono bowiem, że m.in. na mocy art. 11 d ust. 3 p.e. traktującym

dosłownie o wprowadzaniu ograniczeń w świadczonych usługach przesyłania lub dystrybucji energii w rzeczywistości wprowadzane są ograniczenia w dostarczaniu i poborze energii.

W świetle powyższego OSP, w myśl powyższych regulacji prawnych, posiadała kompetencję do wprowadzenia przedmiotowych ograniczeń w poborze energii w myśl art. 11d ust. 3 p.e., zaś okres i zakres terytorialny ich obowiązywania, na podstawie art. 11c ust. 2 pkt 2 p.e. wprowadzono od godziny 10:00 dnia 10 sierpnia 2015 r. z informacją o zgłoszonej konieczności wprowadzenia dalszych ograniczeń w trybie art. 11 ust. 7 p.e. Jak już bowiem wskazano, OSP mogło wprowadzić przedmiotowe ograniczenia do czasu wejścia w życie przepisów wydanych na podstawie art. 11 ust. 7 p.e., lecz nie dłużej niż na okres 72 godzin. Wskazać przy tym należy, iż jedynie realizacja działań z zachowaniem przedstawionej wyżej kolejności umożliwiała uzyskanie podstawowego celu powołanej ustawy, jakim jest zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego w kraju.

Zatem przepis art. 11d ust. 3 p.e. stanowi samoistną materialnoprawną podstawę do wprowadzenia ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej a niezastosowanie się do nich przez podmioty do tego zobowiązane jest sankcjonowane karą pieniężną określoną w art. 56 ust. 1 pkt 3a p.e. Tym samym przekroczenie poboru energii nie tylko w dniach od 12 do 31 sierpnia 2015 r. kiedy obowiązywało rozporządzenie Rady Ministrów w kwestii ograniczeń, ale również w dniach 10 i 11 sierpnia 2015 r. kiedy obowiązywały ograniczenia wprowadzone przez OSP na mocy art. 11d ust. 3 p.e., jest zagrożone karą pieniężną z art. 56 ust. 1 pkt 3a p.e.

Jak zauważył też Sąd Apelacyjny w Warszawie w uzasadnieniu wyroku z 10 marca 2020 r. o sygn. VII AGa 366/19 (Legalis) „wykładnia językowa norm sankcjonowanych i sankcjonujących pozwala na uznanie, że wszystkie ograniczenia wprowadzane przez operatora systemu przesyłowego w dniach 10 - 11 sierpnia 2015 r. podlegały ochronie za pomocą sankcji administracyjnych (polecenia operatorskie, o których mowa w art. 11c ust. 2 pkt 1 w zw. z art. 11d ust. 1 - w treści art. 56 ust. 1 pkt 19 Pe; natomiast ograniczenia w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej, o których mowa w art. 11c ust. 2 pkt 2 w zw. z art. 11d ust. 3 - w treści art. 56 ust. 1 pkt 3a Pe)”. Pogląd ten jest już ugruntowany w orzecznictwie Sądu Apelacyjnego w Warszawie (por. wyrok z 14/12/2020 r. sygn. akt VII AGa 139/19, Lex nr 3160267, wyrok z 16/12/2019 r. sygn. akt VII AGa 919/19, Lex nr 31841199).

Przy czym skoro to operatorzy systemu elektroenergetycznego wprowadzają ograniczenia w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej na zasadzie art. 11d ust. 3 p.e. stosowanie się do ograniczeń w poborze energii obciąża odbiorców tej energii, którzy podlegają karze w razie naruszenia ustalonych przez operatorów ograniczeń. Zgodnie bowiem z treścią art. 56 ust. 1 pkt 3a p.e. karze pieniężnej podlega ten, kto nie stosuje się do ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii, wprowadzonych na podstawie art. 11, art. 11c ust. 3 lub art. 11d ust. 3. Przepis ten nie zawęża kręgu podmiotów podlegających karze, tak więc obejmuje on wszystkie podmioty niestosujące się do ograniczeń w poborze, a tym samym wszystkich odbiorców energii.

Z powyższego wynika, że w gestii operatora leży inicjatywa podjęcia odpowiednich działań, które zostały zaaprobowane poprzez przedłużenie, na mocy rozporządzenia Rady Ministrów, czasu trwania ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej.

Z materiału dowodowego wynika natomiast, że powód nie dostosował się do ograniczeń w poborze energii wprowadzonych w dniu 10 sierpnia 2015 r. przez OSP na podstawie art. 11d ust. 3 p.e. w ramach obiektu zlokalizowanego we W. przy ul. (...).

Przechodząc więc do kwestii niedostosowania się powoda do przedmiotowych ograniczeń, to miało ono miejsce 10 sierpnia 2015 r. mimo, że komunikaty na temat wprowadzenia ograniczeń ogłoszone zostały w radiu- począwszy od 10 sierpnia 2015 r., o godzinie 7:55 i 19:55 w programie I Polskiego Radia. Natomiast komunikaty przekazywane drogą radiową były dla powoda wiążące. Wynika to z § 12 ust. 2 Rozporządzenia ustanawiającego generalny sposób powiadomienia o obostrzeniach drogą radiową w komunikatach energetycznych właśnie w programie I Polskiego Radia o godzinie 7⁽⁵⁵⁾ i 19⁽⁵⁵⁾ oraz z § 12 ust. 1 Rozporządzenia, który zakłada, że ograniczenia w poborze energii elektrycznej są realizowane przez odbiorców stosownie do komunikatów operatorów o obowiązujących

stopniach zasilania. Tym samym wobec powiadomienia powoda drogą radiową zgodnie z § 12 Rozporządzenia przed wprowadzeniem obostrzeń, powód powinien podporządkować się nakazom zawartym w rzeczonych komunikatach, niezależnie od tego z jak długim wyprzedzeniem się pojawiły, czego nie uczynił. Przy czym jak wynika też z materiału sprawy powód został dodatkowo poinformowany o standardowo ustanowionych ograniczeniach telefonicznie.

Tym samym Sąd nie podziela poglądu zaprezentowanego w odwołaniu, iż zgodnie z przepisami § 12 pkt 4 Rozporządzenia obowiązujące dla powoda były indywidualne powiadomienia operatorów o zakresie wprowadzonych ograniczeń, przekazane w formie przyjętej między zainteresowanymi podmiotami (w tym przypadku e-mail), a nie komunikaty radiowe operatorów (k.22v akt sąd.). Zgodnie bowiem z treścią przepisu § 12 pkt 3 Rozporządzenia „W przypadku zróżnicowania wprowadzonych ograniczeń w poborze energii elektrycznej, w stosunku do stopni zasilania ogłoszonych w komunikatach radiowych, operatorzy powiadamiają odbiorców indywidualnie w formie pisemnej lub w sposób określony w umowach, o których mowa w art. 5 ust. 2 pkt 1 i 2 oraz ust. 3 ustawy, albo za pomocą innego środka komunikowania się w sposób zwyczajowo przyjęty w danej miejscowości.”, zaś zgodnie z pkt 4 „Powiadomienia, o których mowa w ust. 3, są dla odbiorcy obowiązujące w pierwszej kolejności w stosunku do powiadomień ogłaszanych w komunikatach radiowych.”. Tymczasem powodowi nie komunikowano dedykowanych, indywidualnych obostrzeń, przekazano mu jedynie nadprogramowo telefonicznie generalne obostrzenia ogłaszane także drogą radiową, dlatego powód powinien podporządkować się narzuconym restrykcjom, zgodnie z ustawą. Niepodporządkowanie przez powoda nakazom ograniczenia poboru energii należy zatem uznać za naruszenie prawa.

Zaistniała zatem przesłanka do nałożenia na powoda kary pieniężnej w oparciu o art. 56 ust. 1 pkt 3a p.e.

Jednakże Prezes URE przeanalizował zachowanie powoda pod kątem możliwości zastosowania przepisu art. 56 ust. 6a p.e., zgodnie z którym Prezes URE może odstąpić od wymierzenia kary, jeżeli stopień szkodliwości czynu jest znikomy, a podmiot zaprzestał naruszania prawa lub zrealizował obowiązek.

Podkreślić jednak trzeba, że Sąd Najwyższy aktualnie prezentuje stanowisko, że odstąpienie od wymierzenia kary ze względu na znikomą szkodliwość czynu pozostawione jest w znacznej mierze uznaniu administracyjnemu. Zważywszy zaś, że to Prezes URE kształtuje politykę wymiaru kar wobec przedsiębiorców popełniających delikty administracyjne, znając specyfikę rynku energii i problemy tego sektora gospodarki, to Sąd tylko wyjątkowo może zastosować art. 56 ust. 6a p.e., o ile ukarany przedsiębiorca zdoła wykazać, że organ przekroczył zasady uznania administracyjnego oraz że stopień szkodliwości czynu był znikomy, a przedsiębiorca zaprzestał naruszenia prawa lub zrealizował obowiązek (por. wyrok SN z 27.11.2019 r., sygn. I NSK 95/18, Legalis).

Wprawdzie Prezes URE zdecydował o wymierzeniu kary pieniężnej powodowi, jednak w ocenie Sądu w przypadku naruszenia dokonanego przez powoda należało odstąpić od wymierzenia kary na podstawie art. 56 ust. 6a p.e. Zdaniem Sądu rozpoznającego niniejszą sprawę doszło bowiem do przekroczenia zasad uznania administracyjnego, bowiem powód zaprzestał naruszenia prawa poprzez zaprzestanie czynu o znikomym stopniu szkodliwości.

W kontekście szacowania szkodliwości ujawnionego czynu Sąd miał na uwadze orzecznictwo Sądu Najwyższego, który wskazuje, że rozstrzygając, czy naruszenie obowiązku ciężącego na powodzie można w okolicznościach faktycznych niniejszej sprawy uznać za czyn o znikomym stopniu szkodliwości zasadne jest odwołanie się do sposobu weryfikacji tego stopnia wypracowanego w prawie karnym, skoro prawodawca posłużył się w art. 56 ust. 6a Prawa energetycznego instytucją prawa karnego, z uwagi na represyjny charakter kar pieniężnych przewidzianych w art. 56 Prawa energetycznego. Zgodnie więc z art. 115 § 2 k.k. przy ocenie stopnia społecznej szkodliwości czynu bierze się pod uwagę:

- 1) rodzaj i charakter naruszonego dobra,
- 2) rozmiary wyrządzonej szkody,
- 3) sposób i okoliczności popełnienia czynu,
- 4) wagę naruszonych obowiązków,

- 5) postać zamiaru,
- 6) motywację sprawcy,
- 7) rodzaj naruszonych reguł ostrożności i stopień ich naruszenia

(wyrok SN z 5.02.2015 r. sygn. akt III SK 36/14, LEX nr 1652700 ; wyrok SN z 15.10.2014 r. sygn. akt III SK 47/13, LEX nr 1540636).

Oceniając stopień szkodliwości czynu w świetle art. 115 § 2 k.k., wobec braku definicji legalnej tego pojęcia w Prawie energetycznym, Sąd musiał więc wziąć pod uwagę, że niedostosowanie się do ograniczenia poboru energii elektrycznej skutkuje naruszeniem dobra szczególnie chronionego przez prawo energetyczne i niezwykle ważkiego dla wszystkich dziedzin życia oraz gałęzi przemysłu, jakim jest bezpieczeństwo systemu elektroenergetycznego. Stabilna praca tego systemu, bez zakłóceń wynikających m.in. z niedostosowania się niektórych odbiorców do wprowadzonych ograniczeń w poborze mocy, ma niezwykle znaczenie dla bezpieczeństwa oraz życia i zdrowia ludzi, jak też ich zwykłego funkcjonowania.

Tym niemniej, okoliczności popełnienia czynu, postać zamiaru i motywacja sprawcy czynu przemawiały za uznaniem, iż jego czyn jest szkodliwy w stopniu znikomym. Należy bowiem podkreślić, że niezwłocznie po otrzymaniu informacji o wprowadzeniu ograniczeń powód podjął czynności zmierzające do obniżenia poziomu pobieranej mocy, a mianowicie:

- a) podjął decyzję o wyłączeniu całkowitym instalacji elektrolizy w wytwórni chloru, jednej linii produkcji nawozów oraz odciążeniu pozostałych instalacji do wartości minimalnych, co pozwoliło na zmniejszenie mocy z 130 MW do 60 MW ok. godz.10:00;
- b) rozpoczął uruchamianie ze stanu zimnego turbozespołu upustowo – kondensacyjnego TG2, co dało moc 20 MW ok. godz. 12:00;
- c) wystąpił do elektrociepłowni (...) w P. o zwiększenie produkcji własnej energii elektrycznej o 17 MW.

Podjęte czynności z uwagi na procesy technologiczne uniemożliwiły osiągnięcie poziomu 37 MW do godziny 10-tej, między innymi samo uruchomienie zespołu TG2 ze stanu zimnego zajęło 4 godziny, z kolei wyłączenie instalacji elektrolizy w wytwórni chloru, zatrzymanie linii produkcyjnej i odciążenie odbiorców pozwoliło na stopniowe obniżanie mocy, jednakże do godz.10-tej udało się uzyskać poziom 60 MW.

Nie można również zapominać, na co w swoich zeznaniach zwracali uwagę świadkowie, iż obniżenie mocy z poziomu wyjściowego do najniższego stopnia tj. 20 w przypadku podmiotu tak dużego i u którego prowadzone są skomplikowane procesy technologiczne wymaga czasu, którego powodowi zabrakło. Nikt bowiem nie sądził, że w ciągu dwóch godzin będzie musiał obniżyć pobór mocy od razu do 20 stopnia, gdyby ograniczanie poboru energii elektrycznej były wprowadzane stopniowo, wówczas powód byłby w stanie się do tych ograniczeń dostosować (tak Z. R. (2) zeznania k.133 akt sąd. i J. P. k.136 akt sąd.).

Problemem w rozpoznawanej sprawie, nie było to, iż powód nieprawidłowo określił w poziom mocy bezpiecznej na 37 MW, ale to, że dojście do tego poziomu nie było możliwe w tak krótkim czasie. Jak podkreślił swoich zeznaniach J. P., (...) jest zakładem dużego ryzyka i z tej przyczyny jest zobowiązany posiadać uzgodniony z Państwową Strażą Pożarną Plan Operacyjno – Ratowniczy. Wyłączenie instalacji produkcyjnych powinno zaś odbywać się zgodnie z instrukcją, która zawiera także wariant awaryjnego wyłączenia, ale nie może odbywać się ten proces gwałtownie. Niekontrolowane zatrzymanie może bowiem doprowadzić do rozszczelnienia instalacji i wydostania się do środowiska niebezpiecznych substancji takich jak chlor, chlorek winylu, amoniak czy kwas azotowy (zeznania k.136 i 142 akt sąd., zeznania świadka Z. R. (2) k. 139 akt sąd.).

Warto również zwrócić uwagę na kwestię wprowadzenia 20 stopnia czyli maksymalnego poziomu ograniczenia poboru energii elektrycznej od razu, bez stopni pośrednich, co było dla powoda zaskoczeniem i uniemożliwiało dostosowanie się do ograniczeń w krótkim czasie. W zeznaniach świadek J. P. zwrócił uwagę na ten właśnie aspekt, podając, iż powód używa w procesie technologicznym również gazu ziemnego, odnośnie którego również zdarzają się ograniczenia w jego poborze. Jednakże zawsze są wprowadzane stopnie pośrednie, które dają odbiorcy czas na dostosowanie się do wymaganego ograniczenia np.: o 7:00 rano pojawiał się komunikat o wprowadzeniu ograniczeń od godz.13:00. (...) zawsze dostosowywał się do tych ograniczeń, ponieważ były one realne do osiągnięcia (zeznania k.136v akt sąd.).

Zaznaczenia w tym miejscu jednocześnie wymaga, że po zakomunikowaniu mu obostrzeń powód podjął działania mające na celu obniżenie poboru energii w swoim przedsiębiorstwie, co stanowiło niełatwe zadanie ze względu na prowadzone procesy technologiczne i możliwość tylko stopniowej redukcji poboru mocy. Wprawdzie przekroczenia nie udało się uniknąć, aczkolwiek z uwagi na starania powoda i przekroczenie jedynie w 3 godzinach, czyn powoda należy potraktować jako znikomo szkodliwy, niezaskłujący na karanie.

Zdaniem Sądu, wymierzenie powodowi kary prowadziłoby do przekonania, że usilne próby podporządkowania się ograniczeniom traktowane są analogicznie jak sytuacje celowego, bezrefleksyjnego niewygaszania działalności, do której potrzebne jest zasilanie energią elektryczną, chociażby w celu osiągnięcia zysku. Ponadto Sąd postawił sobie pytanie, jaki inne czynności mógł przedsięwziąć powód, aby nie dopuścić do naruszenia prawa? W ocenie Sądu, powód zrobił wszystko co mógł, ograniczył pobór mocy, stopniowo zgodnie z procedurami zatrzymał poszczególne linie produkcyjne, uruchomił dodatkowy generator, zwrócił się do elektrociepłowni (...) o zwiększenie produkcji prądu oraz starał się uzyskać od OSP prolongatę czasową na dostosowanie się do ograniczeń. Wszystkie podjęte przez powoda działania doprowadziły do tego, iż do naruszenia ograniczeń doszło jedynie przez trzy godzinny tj. od 10:00 do 13:00.

Biorąc pod uwagę wszystkie powyższe argumenty, Sąd uznał, iż należało odstąpić od wymierzenia powodowi kary na podstawie art. 56 ust. 6a p.e.

Natomiast nie można zgodzić się z powodem odnośnie wiążącego charakteru uzgodnień w trybie kontraktowym pomiędzy (...) S.A. a OSP dokonanych w związku z prowadzeniem ograniczeń w zakresie zgody na pobór mocy na poziomie 42 MW w miejsce 37 MW określonych w Planie wprowadzania ograniczeń oraz prolongaty terminu na dostosowanie się do ograniczeń. Należy bowiem podkreślić, że Plan wprowadzania ograniczeń dla skuteczności obowiązywania wymaga zachowania procedur określonych w § 8 Rozporządzenia min. zatwierdzenia tego planu przez operatora systemu przesyłowego elektroenergetycznego i Prezesa URE. Tymczasem w niniejszej sprawie procedury te nie zostały zachowane. Doszło bowiem jedynie do uzgodnień pomiędzy odbiorcą a OSP, co nie może być prawnie skuteczne, choć może mieć wpływ na ocenę stopnia zawinienia powoda i jego motywacji, co również Sąd uwzględnił podejmując decyzję o odstąpieniu od wymierzenia kary.

Biorąc powyższe względy pod uwagę Sąd Okręgowy w Warszawie - Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów zmienił zaskarżoną Decyzję na podstawie art. 479⁵³ § 2 k.p.c. wyłącznie w ten sposób, że uchylił punkt 2 Decyzji i odstąpił od wymierzenia powodowi kary pieniężnej. W pozostałej części Sąd, nie znajdując podstaw do jego uwzględnienia, oddalił odwołanie na podstawie art. 479⁵³ § 1 k.p.c.

Na podstawie art. 100 k.p.c. Sąd zniósł wzajemnie między stronami koszty procesu, uznając, że obydwie strony wygrały sprawę w połowie, ze względu na częściowe uwzględnienie żądań powoda, tj. w zakresie kary, podczas gdy powód kwestionował również zasadność wydania Decyzji w ogóle.

Sędzia SO Anna Maria Kowalik

Zarządzenie: (...):

a) (...);

b) (...).

Sędzia SO Anna Maria Kowalik